

**EĞİTİM
KÜLTÜR ve
BİRLİKTELİK
DERNEĐİ**

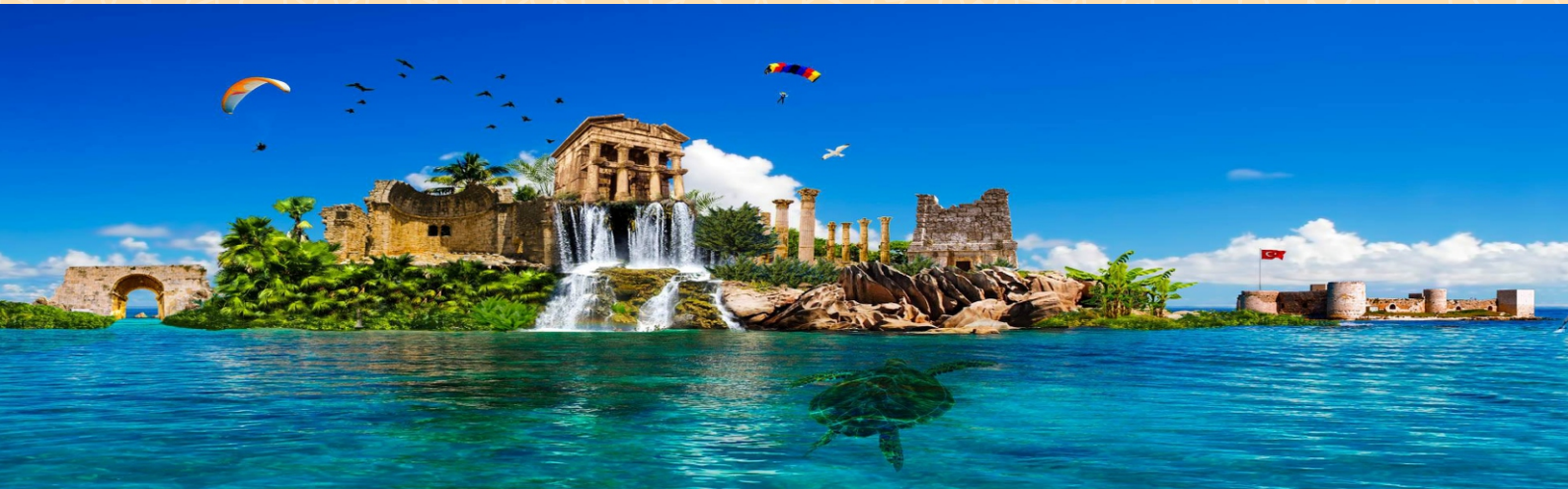

I. ULUSLARARASI EĞİTİMDE VE KÜLTÜRDE AKADEMİK ÇALIŐMALAR SEMPOZYUMU

**INTERNATIONAL SYMPOSIUM OF ACADEMIC
STUDIES ON EDUCATION AND CULTURE
I-SASEC 2018**

13-15 Eylül 2018-MERSİN

TAM MET N B LD R K TABI

Facebook'un Benimsenmesi ile Eğitsel Amaçlı Kullanımı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Ramazan YILMAZ, Fatma Gizem KARAOĞLAN YILMAZ

Özet: Öğretmenler dersleri kapsamında Facebook grupları oluşturarak ders içi ve dışı tartışmaların gerçekleştirilmesinde, dersle ilgili kaynak ve materyallerin paylaşılmasında bu grupları kullanmaktadırlar. Bu grupların nasıl kullanılacağı ve kullanırken hangi değişkenlere dikkat edileceği merak edilen konulardandır. Bu araştırmanın amacı Facebook'un benimsenmesi ile eğitsel amaçlı kullanımı arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırma ilişkisel tarama modeline göre yürütülmüş olup, araştırmanın katılımcılarını bir devlet üniversitesinin çeşitli bölümlerinde, birinci sınıfta öğrenim gören ve Bilgisayar I dersi kapsamında açılan Facebook Ders grubuna üye olan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırma söz konusu ders grubuna üye olan ve araştırmaya gönüllü olarak katılan 515 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %47.18'i erkek, %52.82'si ise kadındır. Çalışmada veri toplama aracı olarak; Kişisel Bilgi Formu, Facebook'un Benimsenmesi Ölçeği ve Facebook Eğitsel Kullanım Ölçeği'nden yararlanılmıştır. Ölçeklerden elde edilen verilerin normal dağılım gösterdiği belirlenmiş olup verilerin analizinde parametrik testler kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda öğrencilerin Facebook benimsenme durumlarının orta düzeyde olduğu, Facebook'u eğitsel kullanım durumlarının ise gelişmiş olduğu görülmüştür. Ölçekler arası ilişki incelendiğinde, Facebook'un Benimsenmesi Ölçeği ile Facebook Eğitsel Kullanım Ölçeği arasında pozitif yönlü orta düzeyde anlamlı bir ilişki görülmektedir. Araştırma bulguları doğrultusunda öğretmenlere ve araştırmacılara yönelik çeşitli öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Eğitsel amaçlı kullanım, Facebook, Benimsenme, Teknoloji kabulü, Sosyal ağlar

Investigation of Relationship between Facebook Adoption and Educational Use

Ramazan YILMAZ, Fatma Gizem KARAOĞLAN YILMAZ

Abstract: Within the scope of teachers' lessons, by creating Facebook groups, they use these groups to share resources and materials related to the lesson. It is curious to know how these groups will be used and which variables will be used when using them. The aim of current implementation is to explore the relationship between the adoption of Facebook and its educational use. The research was conducted according to the correlational research and the participants of the research are students who are enrolled in various departments of a state university and who are enrolled in the first class and who are members of the Facebook Course Group opened under Computer I course. The research was conducted on 515 students who were members of the lecture group and voluntarily participated in the research. 47.18% of the students who took place in the survey were male, 52.82% were females. As a means of data collection in research; Personal Information Form, Facebook Adoption Scale and Facebook Educational Use Scale were used. It was determined that the data obtained from the scales showed a normal distribution. For this reason parametric tests were used in the analysis of data. It was observed that the Facebook adoption status of the students was moderate in the direction of the findings obtained from the research and Facebook was improved in the educational use situations. When the relationship between the scales is examined, it is seen that there is a positively moderately meaningful relationship between

Facebook Adoption Scale and Facebook Educational Use Scale. Various suggestions were made for teachers and researchers in the direction of research findings.

Keywords: Facebook, Adoption, Educational use, Adoption of technology, Social networks

1. GİRİŞ

Sosyal ağ sitelerinden biri olan Facebook, dünyanın en çok ziyaret edilen internet sitelerinden biri haline gelmiştir. Misyonu paylaşma, dünyayı daha açık ve bağlantılı hale getirme olan Facebook, milyonlarca kullanıcı tarafından, arkadaşlarıyla iletişim kurmaya, fotoğraf ve video gibi bilgileri paylaşmaya ve takip ettiği kişi ve sayfalar ile ilgili daha fazla bilgi edinmeye olanak oluşturmaktadır. Facebook sahip olduğu etiketleme, emoji kullanımı, metin-fotoğraf ve video paylaşımı, eşzamanlı ve eşzamansız iletişim kurma, grup oluşturma/yönetme gibi özellikleri sayesinde topluluk oluşturmayı ve bilgi paylaşımı yapmayı kolaylaştırmaktadır. Öğretmenler dersleri kapsamında Facebook grupları oluşturarak ders içi ve dışı tartışmaların gerçekleştirilmesinde, dersle ilgili kaynak ve materyallerin paylaşılmasında bu grupları kullanmaktadırlar. Son yıllarda yapılan araştırmalarda Facebook'un ders kapsamında bilgi paylaşma platformu olarak kullanıldığı görülmektedir (Karaoğlan Yılmaz, 2017a; Karaoğlan Yılmaz, 2017b; Yılmaz, 2016; Yılmaz & Karaoğlan Yılmaz, 2018). Eğitsel açıdan değerlendirildiğinde öğrencilerin Facebook'u benimsemelerinin Facebook'un eğitsel amaçlı kullanımını daha işlevsel hale getireceği düşünülmektedir. Kullanım ve memnuniyet, bireyin medya seçimini yapmasının ve bireyin bu seçimden elde ettiği tatminin nedenlerinin ardındaki güdülenme olarak tanımlanmaktadır (Joinson, 2008). Araştırmacılar, kullanıcı güdülerinin, kullanıcıların bir ihtiyacı veya isteği yerine getirmek için aldıkları eylemleri etkilediğini iddia etmektedir (Papacharissi & Rubin, 2000, s. 178). Sheldon (2008), birçok kişinin başkalarıyla bağlantı kurmak, eğlence ve zaman geçirme gibi benzer ihtiyaçları karşılamak için sosyal paylaşım sitesi Facebook'u kullandığını tespit etmiştir. Facebook'un eğitsel amaçlı kullanımı göz önünde bulundurulduğunda ise, Facebook'un benimsenmesi ile eğitsel amaçlı kullanımı arasında bir ilişki olup olmadığı merak edilmektedir. Bu doğrultuda gerçekleştirilen bu araştırmanın amacı Facebook'un benimsenmesi ile eğitsel amaçlı kullanımı arasındaki ilişkiyi incelemektir.

2. YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada üniversite öğrencilerinin Facebook'u benimsemeleri ile eğitsel amaçlı kullanımları arasındaki ilişkileri belirlemek için ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, bir durum ya da olayı kendi koşulları içerisinde betimlemeye çalışır (Karasar, 2003). Böylece mevcut koşullar içinde iki ya da daha çok değişken arasındaki ilişkiyi belirleyebilmek mümkündür.

Katılımcılar ve Veri Toplama Araçları

Araştırmanın katılımcılarını; bir devlet üniversitesinin çeşitli bölümlerinde, birinci sınıfta öğrenim gören ve Bilgisayar I dersi kapsamında açılan Facebook Ders grubuna üye olan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırma söz konusu ders grubuna üye olan ve araştırmaya gönüllü olarak katılan

515 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %47.18'i erkek, %52.82'si ise kadındır.

Verilerin toplanmasında; Kişisel Bilgi Formu, Facebook'un Benimsenmesi Ölçeği ve Facebook Eğitsel Kullanım Ölçeği'nden yararlanılmıştır. Üniversite öğrencilerinin; cinsiyet gibi bazı demografik özellikleriyle ilgili bilgi edinmek için araştırmacılar Kişisel Bilgi Formu hazırlamış ve katılımcılara uygulamıştır. Üniversite öğrencilerinin Facebook benimseme durumlarını belirlemek için Mazman (2009) tarafından geliştirilen Facebook'un Benimsenmesi Ölçeği'nden yararlanılmıştır. Ölçek 10'lu likert tipinde bir derecelendirme yapısına sahip olup, 22 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin tamamı için hesaplanan Cronbach Alfa(α) güvenilirlik katsayısı .91'dir. Öğrencilerin eğitsel amaçlı Facebook kullanımlarını belirlemek için Mazman (2009) tarafından geliştirilen Facebook Eğitsel Kullanım Ölçeği'nden yararlanılmıştır. Ölçek 10'lu likert tipinde bir derecelendirme yapısına sahip olup, 11 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin tamamı için hesaplanan Cronbach Alfa(α) güvenilirlik katsayısı .94'tür.

Verilerin Çözümlemesi

Katılımcılardan elde edilen ölçek puanlarının normallik varsayımı Kolmogorov-Smirnov testi ile incelenmiştir. Bulgular sonucunda verilerin normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir ($p>.05$). Bu sebeple analizde parametrik testler kullanılmıştır. Anlamlılık için güvenilirlik düzeyi .05 olarak esas alınmıştır.

3. BULGULAR

Araştırma bulgu ve yorumları sırasıyla verilmiştir.

Öğrencilerin Facebook'un Benimsenmesi Ölçeği ve Facebook Eğitsel Kullanım Ölçeğinden elde ettikleri puanlara ilişkin bulgular Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Facebook'un Benimsenmesi Ölçeği ve Facebook Eğitsel Kullanım Ölçeğine İlişkin Puanların Dağılımları

Ölçekler	Madde Sayısı	$\bar{X}$	ss	$\bar{x}/k$
• Facebook'un Benimsenmesi Ölçeği	22	134.86	38.21	6.13
• Facebook Eğitsel Kullanım Ölçeği	11	80.96	24.32	7.36

Öğrencilerin Facebook'un Benimsenmesi Ölçeğinden aldıkları puan ortalamasının 134.86 (10 üzerinden 6.13) olduğu Tablo 1'de verilmiştir. Bu bağlamda, ölçeğin puan aralıkları dikkate alındığında üniversite öğrencilerinin Facebook Benimsenme durumlarının orta düzeyde olduğu söylenebilir. Öğrencilerin Facebook Eğitsel Kullanım Ölçeğinden aldıkları puan ortalamasının 80.96 (10 üzerinden 7.36) olduğu belirlenmiştir. Bu bulgular ışında, ölçeğin puan aralıkları dikkate alındığında üniversite öğrencilerinin Facebook'u eğitsel kullanım durumlarının gelişmiş olduğu söylenebilir.

Facebook'un Benimsenmesi Ölçeği ile Facebook Eğitsel Kullanım Ölçeği arasındaki ilişkiler Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Facebook'un Benimsenmesi Ölçeği ile Facebook Eğitsel Kullanım Ölçeği arasındaki İlişkiler

Ölçekler		Facebook'un Benimsenmesi Ölçeği	Facebook Eğitsel Kullanım Ölçeği
Facebook'un Benimsenmesi Ölçeği	r	1	.658*
	p		.000
	N	515	515
Facebook Eğitsel Kullanım Ölçeği	r	.658*	1
	p	.000	
	N	515	515

Tablo 2 incelendiğinde Facebook'un Benimsenmesi Ölçeği ile Facebook Eğitsel Kullanım Ölçeği arasında ($r=.658$, $p<.05$) pozitif yönlü orta düzeyde anlamlı bir ilişki görülmektedir. Büyüköztürk'e (2009) göre korelasyon değerleri $r = .00$ ile $.30$ arasında küçük bir ilişki olduğunu, $r = .31$ ile $.70$ arasında ise orta düzeyde bir ilişki olduğunu ve $r = .71$ ile 1 arasında ise güçlü bir ilişki olduğunu göstermektedir. Bu bulguya göre üniversite öğrencilerinin Facebook benimseme durumları geliştikçe, onların Facebook'u eğitsel amaçlı kullanımlarının da gelişebileceği söylenebilir.

4. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Üniversite öğrencilerinin Facebook'u benimsemeleri ile eğitsel amaçlı kullanımları arasındaki ilişkileri belirlemek için gerçekleştirilen bu araştırma 515 katılımcı üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda öğrencilerin Facebook benimsenme durumlarının orta düzeyde olduğu, Facebook'u eğitsel kullanım durumlarının ise gelişmiş olduğu görülmüştür. Ölçekler arası ilişki incelendiğinde, Facebook'un Benimsenmesi Ölçeği ile Facebook Eğitsel Kullanım Ölçeği arasında pozitif yönlü orta düzeyde anlamlı bir ilişki görülmektedir. Bu bulguya göre üniversite öğrencilerinin Facebook benimseme durumları geliştikçe, onların Facebook'u eğitsel amaçlı kullanımlarının da gelişebileceği söylenebilir. Mazman (2009) tarafından gerçekleştirilen araştırmada benimseme gizil değişkeni ile eğitsel kullanım arasında orta düzeyde bir ilişki olduğu görülmüştür. Bu bağlamda araştırma sonuçlarının alanyazınla benzerlik gösterdiği söylenebilir. İleride yapılacak çalışmalarda Facebook'u tartışma platformu olarak kullanmak isteyen araştırmacıların öncelikle öğrencilerin bu ortamı benimseme durumlarına bakılmasının daha uygun olacağı düşünülmektedir. Ayrıca ortamların tasarlanmasında öğretim tasarım ilkelerinin dikkate alınması ve bu ortamların öğrenci merkezli olması sağlanmalıdır (Sezer, Karaoğlan Yılmaz, & Yılmaz, 2013).

KAYNAKÇA

Büyüköztürk, Ş. (2009). *Veri analizi el kitabı (9. sürüm)*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Joinson, A. (2008). Looking at, looking up or keeping up with people?: Motives and uses of facebook. *Proceedings of the Twenty-Sixth Annual SIGCHI Conference on Human Components in Computing Systems*, (pp. 1027-1036). Florence, Italy.

Karaoğlan Yılmaz, F. G. (2017a). Predictors of community of inquiry in a flipped classroom model. *Journal of Educational Technology Systems*, 46(1), 87-102.

- Karaoğlan Yılmaz, F. G. (2017b). Social presence and transactional distance as an antecedent to knowledge sharing in virtual learning communities. *Journal of Educational Computing Research*, 55(6), 844-864.
- Karasar, N. (2003). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Yayınları, Ankara.
- Mazman, S. G. (2009). *Sosyal ağların benimsenme süreci ve eğitsel bağlamda kullanımı*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Papacharissi, Z., & Rubin, A. (2000). Predictors of internet use. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 44(2), 175.
- Sezer, B., Karaoğlan Yılmaz, F. G., & Yılmaz, R. (2013). Integrating technology into classroom: the learner-centered instructional design. *International Journal on New Trends in Education & their Implications (IJONTE)*, 4(4), 134-144.
- Sheldon, P. (2008). Student favorite: Facebook & motives for its use. *Southwestern Mass Communication Journal*, 23, 39-55.
- Yılmaz, R. (2016). Knowledge sharing behaviors in e-learning community: Exploring the role of academic self-efficacy and sense of community. *Computers in Human Behavior*, 63, 373-382.
- Yılmaz, R., & Karaoğlan Yılmaz, F. G. (2018). Assigned roles as a structuring tool in online discussion groups: comparison of transactional distance and knowledge sharing behaviors. *Journal of Educational Computing Research*, doi: <https://doi.org/10.1177/0735633118786855>.